

ערכין כב

משנה. שום היתומים שלשים יום, ושום ההקדש ששים יום, ומכריזין בבקר ובערב.
תנו רבנן:

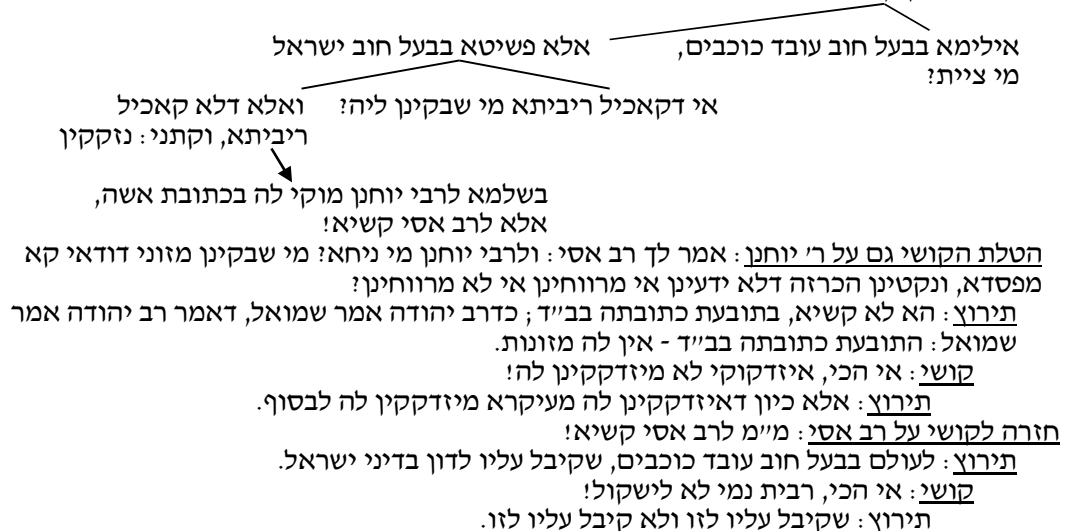
תכמים	רבי יהודה	רבי מאיר	
60 יום	60 יום	30 יום	שום היתומים
	90 יום	60 יום	שום ההקדש

פסק הלכה: אמר רב חסדא אמר אבימי, הלכה: שום היתומים 60 יום.
דיון בפסק: יתיב רבי חייא בר אבין וקאמר להא שמעתא.
אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרבי חייא בר אבין: ששים קאמרת או שלשים קאמרת?
אמר ליה: ששים.
דיתומים או דהקדש?
אמר ליה: דיתומים.
כרבי מאיר או כרבי יהודה?
אמר ליה: כרבי מאיר.
והא רבי מאיר שלשים קאמר!
אמר ליה: הכי אמר רב חסדא, מאבימי קולפי טאבי בלעי עלה דהא שמעתא:
בא להכריז רצופים - שלשים, בשני ובחמישי - ששים, ואף על גב דכי חשיב להו מר ליומי הכרזה לא הוו אלא תמניסר יומי, כיון דמשכא מילתא שמעי אינשי.

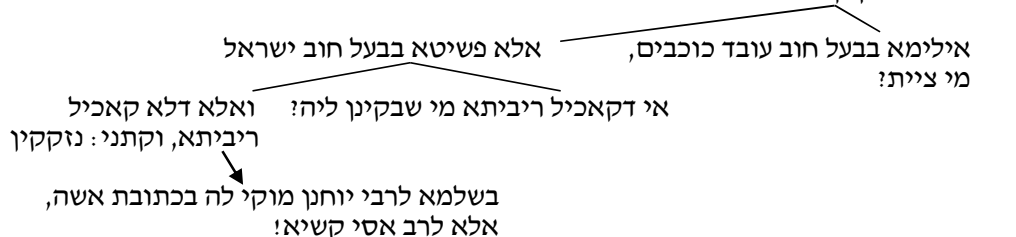
רבי יוחנן	רב יהודה אמר רב אסי	
או לשטר שיש בו רבית, או לכתובת אשה משום מזוני ואידך? זימנין דלא ספקה. תנן	אין נזקקין לנכסי יתומים אלא אם כן היתה רבית אוכלת בהן דהא תקינו ליה רבנן מעשה ידיה	ורב אסי מ"ט לא אמר לכתובת אשה?

קושיות על רב אסי

1. **שום היתומים שלשים יום, ושום ההקדש ששים יום, ומכריזין בבקר ובערב;**
במאי עסקינן?

2. **אין נפרעין מנכסי יתומים אלא מן הזיבורית;**
במאי עסקינן?

הטלת הקושי גם על ר' יוחנן: אמר לך רב אסי: ולרבי יוחנן מי ניחא? אי כתובה, מאי איריא מיתמי? אפילו מיניה דידיה נמי בזיבורית!
תירוץ: הא לא קשיא, ר"מ היא, דאמר: כתובת אשה בבינונית, ומיתמי בזיבורית.
חזרה לקושי על רב אסי: מ"מ לרב אסי קשיא!
תירוץ: לעולם בבעל חוב עובד כוכבים, שקיבל עליו לדון בדיני ישראל.
קושי: אי הכי, רבית נמי לא נישקול!
תירוץ: שקיבל לזו ולא קיבל עליו לזו.

3. **ע"מ ליתן לאשה כתובתה ולבעל חוב חובו;**

הקושי: בשלמא בעל חוב, בין מר ובין מר כדשנין, אלא כתובתה, בשלמא לר' יוחנן ניחא, אלא לרב אסי קשיא!
תירוץ: הכא במאי עסקינן - כשחייב מודה.
העתקת תירוץ זה לכלל הקושיות הקודמות: השתא דאתית להכי, כולהו נמי כשחייב מודה.

קושי על רב אסי ור' יוחנן: מרימר אגבי כתובתה לגרושה מנכסי דיתמי. א"ל רבינא לאמימר, והאמר רב יהודה אמר רב אסי: אין נזקקין לנכסי יתומין אלא א"כ היתה רבית אוכלת בהן, רבי יוחנן אומר: או לשטר שיש בו רבית או לכתובת אשה משום מזוני, ואפי' רבי יוחנן לא קאמר אלא באלמנה דקמפסדא מזוני, אבל גרושה לא!
תירוץ: אמר ליה: הא אגן דרבי יוחנן משום חניא מתנינן לה.

דעה שלישית: אמר רב נחמן:

מרישא לא הוה מיזדקינא לנכסי יתמי	מעיקרא מאי טעמא לא? אמר רב פפא: פריעת בעל חוב מצוה, ויתמי לא בני מיעבד מצוה נינהו. רב הונא בריה דרב יהושע: אימר צררי אתפסיה
כיון דשמענא להא דרב הונא חברין משמיה דרב: יתמי דאכלי דלא דידהו ליזלו בתר שיבקייהו, מכאן ואילך מיזדקנא.	

פסק הלכה: והלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע.

קושי על רב פפא: **שום היתומים שלשים יום, ושום הקדש ששים יום, ומכריזין בבקר ובערב;** במאי עסקינן?

אילימא בבעל חוב עובד כוכבים, מי צאית?
 אלא פשיטא בבעל חוב ישראל, אלא לרב פפא קשיא!
 בשלמא לרב הונא בריה דרב יהושע, מוקי לה בשחייב מודה,
תירוץ 1: כתובה משום חניא
תירוץ 2: בבעל חוב עובד כוכבים שקיבל עליו לדון בדיני ישראל.
קושי: אי קיבל עליו, לינטר להו עד דגדלי!
תירוץ: שקיבל עליו לזו ולא קיבל עליו לזו.

עוד קושי על רב פפא: **על מנת ליתן לאשה כתובתה ולבעל חוב חובו;** במאי עסקינן?

אילימא בבעל חוב עובד כוכבים, מי צאית?
 אלא פשיטא בבעל חוב ישראל, אלא לרב פפא בשלמא כתובה משום חניא, מוקי לה בשחייב מודה,
תירוץ: לעולם בבעל חוב עובד כוכבים, וכגון שקיבל עליו לדון בדיני ישראל.
קושי: אי קיבל עליו, לינטר להו עד דגדלי!
תירוץ: שקיבל עליו לזו ולא קיבל עליו לזו.

דעה שלישית להסביר למה אין מזקקין: רבא אמר: משום שובר.

קושי: א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרבא: ומי חיישינן לשובר? והתנן: **הנפרעת שלא בפניו לא תפרע אלא בשבועה,** ואמר ר' אחא שר הבירה: מעשה בא לפני ר' יצחק נפחא לאנטוכיא, ואמר: לא

www.dafyomi4women.org

www.hadran.org.il

שנו אלא כתובת אשה משום חינא, אבל בעל חוב לא, ורבה אמר רב נחמן: אפילו בעל חוב נמי; ואי חיישת לשובר, התם נמי ניחוש!
תירוץ: א"ל: התם כדאמרינן טעמא, שלא יהא כל אחד נוטל מעותיו של חברו והולך ויושב לו במדינת הים.

פסק הלכה: אמר רבא, הלכתא:
אין נזקקין לנכסי יתומין,
ואם אמר תנו - נזקקין;
שדה זו ומנה זו - נזקקין ואין מעמידין אפוטרופוס,
שדה סתם ומנה סתם - נזקקין ומעמידין אפוטרופוס.

דעה חולקת: אמרי נהרדעי: בכולהו נזקקין ומעמידין אפוטרופוס, לבד מנמצאת שדה שאינה שלו, דאחזוקי סהדי בשקרי לא מחזקינן.

פסיקת רב אשי: הלכך אזדקוקי לא מזדקקינן, דהא אמר רבא: הלכתא אין נזקקין, ואי מזדקקינן מוקמינן אפוטרופוס, דאמרי נהרדעי: בכולהו נזקקין ומעמידין אפוטרופוס, לבד מנמצאת שדה שאינה שלו, דאחזוקי סהדי בשקרי לא מחזקינן.

סיכום השיטות

רב אסי	אין נזקקין לנכסי יתומים אלא אם כן היתה רבית אוכלת בהן
ר' יוחנן	או לשטר שיש בו רבית, או לכתובת אשה משום מזוני
רב נחמן	בהתחלה אמרו אין נזקקין אבל כיון דשמענא יתמי דאכלי דלא דידהו ליזלו בתר שיבקייהו, מכאן ואילך מיזדקקנא

הטעם שאין נזקקין ליתומים

רב פפא	פריעת בעל חוב מצוה, ויתמי לא בני מיעבד מצוה נינהו
רב הונא בריה דרב יהושע	אימר צרי אתפסיה – אולי כבר נתן לו כסף בתור משכון
רבא	משום שובר

